

## & Miljonair

Ken je hem nog, de miljonair, dat mytische personage? Miljonair was, en is ten dele nog, in onze taal synoniem voor schatrijk. Je wist dat ze bestonden, maar niemand had er ooit een ontmoet. Ze waren van een andere wereld, dronken champagne bij hun kaviaar, reden rond in glanzende sleeën met gehandschoende chauffeur. Dokters en advocaten zaten er warmpjes bij, renteniers en fabrieksdirekteurs waren rijk, maar miljonairs waren schatrijk. Elk land had er maar een paar, en de Amerikanen hielden zelfs lijsten bij van de hunne.

Miljonair worden was een kinderdroom, zoiets als piloot of filmster. De kansen dat je het werd, waren biezonder klein. Miljonairs betaalden ook belasting; enorm veel, maar dat was maar rechtvaardig, ze konden tegen een deuk. Ook na belasting waren ze nog veel rijker dan jij en ik te zamen.

Maar de tijden gaan sneller dan we vaak zelf beseffen. Voor een miljoen heb je niet eens meer de ruwbouw van een bescheiden huis. Hoeveel Belgen geven intussen een jaarinkomen van boven het miljoen aan? Volgens het Belgisch Statistisch Jaarboek vertoonden in 1985 (recenter materiaal is in ons gezegende landje niet beschikbaar) precies 448.812 aangiften een netto inkomen vóór belasting van meer dan een miljoen.

De inhoud van het woord is sterk veranderd, maar de

Amerikaanse pers benijdt hem ons

## Mark Morris debuteert eind november in Munt

BRUSSEL — Eind november treedt de „Monnaie Dance Group Mark Morris” voor het eerst voor het voetlicht wanneer in de Munt de première plaatsvindt van „L’Allegro, Il Penseroso ed il Moderato”, de „pastoral ode” naar gedichten van John Milton, herschikt door Charles Jennens, op muziek van Händel. Die muziek zal live vertolkt worden door het koor en het symfonieorkest van de Munt o.l.v. Craig Smith en de solisten Jayne West, Lorraine Hunt, Jeanne Ommerlé, Frederik Urrey en James Maddalena.

De mogelijkheid met live-muziek te werken, is een van de redenen die de Amerikaanse danser en koreograaf ertoe aangezet hebben het aanbod van Gerard Mortier te aanvaarden om naar Brussel te komen en er het dansvacuüm te vullen, dat het vertrek van Maurice Béjart gelaten had. Mortier van zijn kant, door de Amerikaanse regisseur Peter Sellars (*Ajax, Giulio Cesare, Nixon in China*) op Morris opmerkzaam gemaakt, was onmiddellijk geboeid door de grote muzikaliteit van de koreografieën van Morris, die ook van een groot gevoel voor humor getuigen, aldus Mortier.

Het brengen van ballet en dans behoort tot de statutair bepaalde opgaven van de Nationale Opera. Wie daarvoor aangesproken wordt, beslist de directeur. Mortier opteerde enerzijds voor het steunen van bestaande Belgische initiatieven zoals „Rosas” of „Plan K” en besloot anderzijds de dans in Brussel een nieuw gelaat te geven door het engageren van Mark Morris. Dus is de koreograaf met zijn ongeveer 18 leden tellende groep naar Brussel afgezakt waar, aldus Morris, ideale omstandigheden aanwezig zijn om creatief te werken, iets wat in de States erg moeilijk is.

Tot hiertoe had de Mark Morris Company inderdaad geen vaste basis, geen eigen repetitieruimten, geen muzikale infrastructuur ter beschikking noch een ruim budget dat de mogelijkheden biedt, wanneer nodig, met

meer dansers te werken of het ensemble uit te breiden. Brussel, en meer bepaald de Munt die hem dit alles aanbiedt, wordt dus voor de volgende jaren zijn thuis haven vanwaaruit in Europa en Amerika kan gegasteed worden. Voorlopig zijn de gastoptredens nog erg beperkt. Eerst willen Morris en zijn dansers vaste voet vatten in Brussel en het Belgische publiek winnen.

Over zijn stijl, de eventuele visie die achter zijn creaties zit, wil of kan Mark Morris niet zoveel vertellen. De werken moeten voor zichzelf spreken en het publiek of de pers kunnen dan misschien met omschrijvingen en commentaar komen, meent hij.

Wat hij wel kan meedelen, is dat hij van muziek houdt en van mensen die samen dansen, dat hij dansers beschouwt als „human beings” die zich op het toneel eigenlijk niet op zo’n heel verschillende manier moeten bewegen als wanneer ze niet op de scène staan. Dat betekent echter niet dat hij ze laat improviseren. Hij tekent de koreografie uit maar houdt uiteraard rekening met de persoonlijkheid en eventuele eigen inbreng van zijn dansers. Van „modern dance” houdt hij niet. Die vindt hij meestal vervelend en ook mist hij er echte schoonheid en liefde, diepe en echte spiritualiteit en vriendelijkheid in. Hij bewondert wel het werk van Merce Cunningham en Paul Taylor.

Politiek engagement moet men

in zijn koreografieën niet zoeken, aldus Mark Morris. Uiteraard heeft hij eigen ideeën maar hij houdt van de mensengemeenschap in ’t algemeen en doet niet aan nationalisme.

Zijn muzikale inspiratiebronnen zijn zeer uiteenlopend: barokmuziek staat naast country en western, etnische muziek, Aziatische klanken en hedendaagse komposities. Zo koreografeerde hij o.m. reeds op muziek van John Adams en gaf opdrachten aan Herschel Garfein. Hij werkt nauw samen met dirigent Craig Smith en heeft het laatste woord wat betreft de te kiezen versie of te engageren zangers. Wat de barokmuziek betreft, is hij geen onvoorwaardelijke aanhanger van originele of authentieke vertolkingen maar varieert de keuze naar eigen smaak.

### Programma's

Tijdens zijn eerste seizoen in de Munt zal Mark Morris vier dansprogramma's presenteren. Twee ervan zijn creaties: „L’Allegro, il Penseroso ed il Moderato” (Händel) in november en december in de Munt en „Dido and Aeneas” (Purcell) die voor maart in het Théâtre Varia aangekondigd wordt. Nieuw voor België maar reeds bestaande Mark Morris-koreografieën zijn een gemengd programma met daarin „Frisson” (Stravinsky), „Sonate” (Poulenc), „Solo Mark Morris” (Tsjechop) en „Gloria” (Vivaldi), première 2 december in de Munt, en „Mythologies”, dansen gebaseerd op essays van Roland Barthes in het Koninklijk Circus vanaf 18 april.

Voor het Händelprogramma wordt het ensemble aangevuld met negen supplementaire dansers. Mark Morris zelf zal ook in verschillende van zijn koreografieën te zien zijn en „Dido and Aeneas” belooft zelfs een soort one man-show te worden.



Mark Morris zal zelf ook als danser optreden in zijn eigen koreografieën. (foto Paul Henry Versele / photo news)

Uit de audities die Morris vorig seizoen in Brussel organiseerde, hield hij vier dansers over; twee van hen zijn in het ensemble opgenomen, twee behoren tot de extra-dansers die Mark Morris na verloop van tijd ook in het ensemble hoopt te kunnen integreren. Een Belgische danseres stootte tot hiertoe door naar de kerngroep: Olivia Maridjan-Koop, afkomstig uit Brussel, die haar opleiding o.m. genoot aan de Folkwang Schule in de Bondsrepubliek.

Voorlopig denkt Mark Morris er niet aan een school te creëren,

die de plaats van Mudra zou kunnen innemen. Hij gelooft trouwens niet in het afleveren van „passe-partout dansers”. Gerard Mortier van zijn kant wees erop dat met de federalisering van het onderwijs, nog moeilijk budgetten voor nationale instellingen vrij kunnen gemaakt worden. Morris wil wel workshops organiseren maar eerst moeten zijn groep en zijn stijl voldoende bekendheid in België gekregen hebben, meent hij, zodat geïnteresseerden weten wat te verwachten.

De Amerikaanse danspers benijdt ons in ieder geval Mark

Morris. Men verheugt zich met Morris over de kansen die hem in Brussel geboden worden, maar betreurt tegelijkertijd dat geen stad of instelling in de States in staat was hetzelfde te doen om Morris, die bijna unaniem als de interessantste Amerikaanse koreograaf van de jongste jaren beschouwd wordt, in eigen land te houden.

Deze bedenkingen werden o.m. geformuleerd naar aanleiding van recensies van Morris' koreografie „Drink to me only with thine eyes” op muziek van Virgil Thomson en voor enkele

maanden gecreëerd door het befaamde „American Ballet Theatre” geleid door Mikhail Baryshnikov.

Deze „ernstige en opwindende exploratie van beweging, waarbij Morris zowel aan de klassieke als aan de modern dance-traditie ontleent en beide hun vitaliteit teruggeeft” (Dale Harris in de *Wall Street Journal*) zal o.m. tussen 19 en 23 oktober in Parijs te zien zijn in een vertolking door hetzelfde „American Ballet Theatre”, te gast in het „Festival International de la Danse de Paris”.

Erna METDEPENNINGHEN

Nederlands verzamelaar doet schenking

„Snelheidsduivels en andere beesten”